

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa valla
ajaleht

Nr. 10(22)
november.

**Treenime keha, harime vaimu ja hoolitseme
hinge eest...**

Tõstamaa Jooksu selle aasta võitja

Noorim osavõtja Tõstamaa Jooksul.

Hetki 8.nov Tõstamaa Seltsimajas toimunud maakonna segakooride päevalt.

Tõstamaa Vallavolikogu

12. korraline istung toimus 6. novembril 1997.a.

Istungist võttis osa 9 volikogu liiget, puudusid Leo Langus, Madis Veskimägi ja Eduard Vilbre. Istungil viibisid vallavanem Toomas Rõhu, pearaamatupidaja Karin Randmäe, maanõunik Heino Laanemets ning keskkonna ja arenguspetsialist Raine Viitas. Istungi päevakorda kinnitati:

1. Infominutid
2. Munalaiu sadama detailplaneeringust
3. Külanimede taastamisest
4. Pärnumaa Kultuurikeskuse (Siimani maja) müügist
5. Volikogu otsuste muutmisest
6. Vallavanema palgamäära muutmisest
7. Jaak Valgevälja vabastamine Tõstamaa Vallavalitsuse liikme kohustest
8. Keskkonna ja planeeringu probleemidest

Päevakorrapunkt 1

Infominutid. Vallavanem **Toomas Rõhu** ettekanne vallas toimuvast.

1. Panga vahetusest. Selleks, et Tõstamaal säiliks Hoiupanga kontor, pidi vallavalitsus võtma vastu otsuse astuda Hoiupanga kliendiks, see aitaks suurendada raha hulka kohalikus kontoris ja õigustada kontori olemasolu. Paljudes maapiirkondades on kontorid juba suletud.

2. Eelmisel volikogu istungil andis vallaarst **Madis Veskimägi** lubaduse, et kabeli külmkamber chitatakse valmis 01.novembriks. Lubadus on täidetud.

3. Tõstamaa Keskkooli remondis on valminud kooli osa, samuti söökla ja pesuruumid. Järgmisel aastal on plaanis ehitust jätkata.

Küsimused vallavanemale:

Volikogu liige **Hilja Mändla**: Pootsis on probleemiks telefonid. Kas oleks võimalik paigaldada üldkasutatavat telefoniautomaati?

Vastus: Eesti Telefon ei pea otstarbekaks paigaldada tasuta telefoniautomaati, kuna helistajaid on vähe ja hooldus kallis. Probleemi oleks võimalik lahendada uue koolihoone valmimisega seoses. Arvestades Eesti

Telefoni lubadust, peaks aastaks 2000 olema telefon igal soovijal.

Volikogu liige **Silvi Rand**: Lepaspeale ja Kalli maanteele oleks vaja paigaldada Tõhela küla sildid.

Vastab volikogu liige **Leino Blasen** Pärnu TERV-i Tõstamaa jaoskonna juhataja: Külade sildid paigaldatakse Seliste ja Tõhela küla kohta.

Päevakorrapunkt 2

Ettekanne OÜ Munalaid esindajalt **Ants Põldsam**’ilt. Munalaiu sadama ehitamise idee on olnud juba endise Eesti Vabariigi ajal. OÜ Munalaid on otsustanud sadama valmis ehitada. Tõstamaa Vallavolikogule on esitatud taotlus ehitusloa saamiseks, kuid eelnevalt peab valmima detailplaneering, mille rahastamine toimub OÜ Munalaid poolt. Munalaiu sadam on laevatatav peaaegu aastaringsest, ainult kuu aega tuleks kasutada jäälõhkuja abi. 1,5 miili ulatuses on kavandatud süvendustöid. Sadam on mõeldud 70% saematerjali, turba ja kala veoks, samuti peaks valmima 40-kohaline jahisadam. Sadama valmimisel tekiks vallas juurde umbes 33 töökohta. Otsustati: võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 3

Ettekanne vallavanem **Toomas Rõhult**. Maavalitsuse kirjaga 07.10.97. nr.1-19/1908 on saadetud vallavalitsusele kohanimenõukogu poolt tehtavad soovitusel endiste külanimede taastamiseks. Võttes aluseks kohalike elanike poolt tehtud ettepanekud, taastada endised külanimed Kõpu ja Peerni. Otsustati: Taastada külanimed Kõpu ja Peerni.

Päevakorrapunkt 4

Pärnumaa Kultuurikeskuse ehk Siimani maja müügist. Ettekanne valla pearaamatupidajalt **Karin Randmäelt**. 16.okt.1997.a. toimus Siimani majas halduskogu istung. Siimani maja mäenedzer **Uudo Laane** teatas, et kultuurikeskuse pangaarve arestitakse maksevälgade kättesaamiseni. Maja kütmiseks puudus kütus. Kultuurikeskus ei suuda oma rentidest laekuvast rahast katta maja kulusid. On vaja otsustada, mida majaga ette võtta. Kohal oli Väandra, Surju, Koonga, Halinga (kahe osaga), Sauga, Tahkuranna, Häädemeeste, Paikuse ja Tõstamaa esindaja. Puudusid Väandra alev ja Kilingi-Nõmme linn. Kohalolnud esindajatel olid kõigil v.a.

Koonga, volitused maja müügiks. Koonga vallavolikogu keeldus maja müümast sümboolse hinna eest. Kohal oli ka Pärnu Linnavalitsuse esindus, kes oli nõus maja ostma sümboolse hinna eest (462 tuhat krooni). See summa on osanike poolt tehtud maksed maja hooldamiseks valdadeks oleku ajal. Külänõukogude ajal finantseeris maja maavalitsuse kultuuriosakond, mistõttu kannatasid maakultuurimajad, Surju kultuurimaja suleti. Maja on plaanis müüa koos sisustusega. OÜ Pärnumaa Kultuurikeskus põhikirja järgselt on osakapitali suurus 1,4 milj. krooni, mis otsustati võtta ka müügihinnaks. Esimene pakkumine otsustati teha Pärnu linnale. Kui linn ei soovi osta, müüa maja enampakkumisel. Müümisel tuleb 65% kanda kohaliku maksuameti tuludesse. Otsustati veel, et iga vald maksab 3000.- krooni kultuurikeskusele kütte ostmiseks ja maksuameti välgade katteks. Täna seni ei ole linn müügi-pakkumisele vastanud. Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks. Anda vallavanem Toomas Rõhule täielikud volitused Pärnumaa Kultuurikeskuse müügiga seotud otsuste vastuvõtmiseks.

Päevakorrapunkt 5

Vallavolikogu otsuste muutmisest. Ettekanne maanõunik **Heino Laanemetsalt**. Seoses jõustunud kohtuotsustega on vaja tunnistada kehtetuks Tõstamaa Vallavolikogu otsus 25.07.1994.a., millega tagastati Lembit Karjelle Nurme talu hoone Ermistu külas. Vallavalitsusel anda välja uus korraldus. On vaja muuta sõnastust vallavolikogu otsuses nr.2 24.aprillist 1997.a. Otsuses ei olnud märgitud seadust, mille alusel on otsus vastu võetud.

Päevakorrapunkt 6

Vallavanema palgamäära muutmisest. Ettekanne volikogu esimehelt **Heino Tammelt**. Praegu on vallavanema brutopalk 5500.- krooni. Ettepanek on tõsta 7500.- kroonini, alates 01. jaanuarist 1998.a. Enne otsuse vastuvõtmist lahkusid volikogust Leino Blasen, Leo Salk ja Silvi Rand. Otsustati: Ühe erapooletu ja viie

poolthäälega kinnitati esitatud otsuse projekt otsusena.

Päevakorrapunkt 7

Otsustati: kinnitada esitatud otsuse projekt otsusena.

Päevakorrapunkt 8

Keskkonna ja planeeringu probleemidest. Ettekanne volikogule keskkonnanõunik **Raine Viitaselt**. Planeeringu

koostamisega seoses on praeguseks läbi viidud ainult SWOT analüüs. Teeme koostööd firmaga ENTEC. Üldplaneeringu lõpliku valmimiseni on veel palju tööd. Tõstamaa aleviku konnaaletttevõtte SUFE on sõlminud prügi äraveoks lepingu as-ga RAGN-SELLS. Kauplustesse on üles pandud esimesed kastid patareide kogumiseks.

Samuti oleks vaja alustada ohtlike jäätmete kogumisega. Novembris saabuvad kohale klaasikonteinerid.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

*Heno Tamm Volikogu esimees
Eve Sahtel protokollija*

KUHU PANNA PRÜGI?

Augustikuisest Tõstamaa ajalehest võisite lugeda, et plaanitakse luua Kihnu Väina Merepark, kuhu kuulub peale Kihnu ka Tõstamaa rannikuala ja laiud ning Tõhela ja Ermistu järv koos neid ümbritseva alaga. Tõstamaa on väga ilus kant ja seda tahetakse ka hoida, et säiliks kaunis loodus. Eelkõige on väga suur vastutus Tõstamaa valla elanikel endil - me ise ei tohi loodust rikkuda.

Üheks suureks probleemiks on prügi, praht, erinevad jäätmed - kuhu see kõik panna? Arvan, et olete nõus, et igal majapidamisel ei ole mõtet rajada oma prügimäge. Kui teil on vähegi võimalust, siis vältige prügi tekkimist. Nii jäävad ära väga paljud probleemid. Väga suure osa majapidamise jäätmetest saab ära põletada - **paber, papp, oksad, puidulaastud**. Kui te ei saa oma ahjus või aias põletada, siis Tõstamaa katlamaja juures on konteiner paberite ja pappide tarvis. Palun kasutage seda võimalust kindlasti (maal ei tohiks sellist probleemi küll olla).

Ülejäanud praht, mida te tõesti ei saa ise likvideerida, läheb prügimäele. Ka siin on parem lahendus. Tõstamaal ja ka suuremates külates on olemas spetsiaalsed *prügikonteinerid*, mida firma Ragn-Sells tühjendab. Näiteks

üks kord kuus 660 l konteineri tühjendamine maksab 80 krooni, samas on võimalik tühjendamist tellida ka vastavalt vajadustele, kasvõi üks kord aastas. Praht viiakse hoopis vallast välja, nii jäävad puhtaks nii meie metsaalused kui aiad. Kui te soovite ka endale või siis mitme majapidamise peale niisugust rohelist prügikasti, siis info saamiseks võite pöörduda valla keskkonnanõuniku poole. **Tähelepanu Tõhela inimesed!** Kui saaks veel 5 - 6 prügikasti tellimust, hakkaks Ragn-Sells teenindama ka teie piirkonda. Praegu nad ainult 4 konteineri järele ei tule. Mõelge ja võtke kiiresti ühendust!

Seoses prügiga peaks kindlasti meelde tuletama kilekasvuhoonete omanikele, et mitte kellelegi ei meeldi lendlevad kiletükid. Palun võtke **kiled** enne suurte sügistormide tulekut maha, siis on võimalik seda ka järgmisel aastal kasutada. Kasutamiskõlbmatut kile saab aias ära põletada või siis tuua detsembrikuu jooksul Tõstamaa katlamaja juurde selleks ettenähtud konteinerisse.

Mida teha ebastandardsete **pudelitega**, mida kusagil vastu ei võeta? Selle probleemi lahendamiseks paigaldatakse loodetavasti detsembrikuu jooksul Tõstamaa aleviku keskele 2 klaasikogumiskonteinerit: 1 värvilise ja 1 valge klaasi jaoks. Edaspidi on kavas need tellida ka teistesse suurematesse külatesse.

Mitte kõigi jäätmetega ei tule loodus ise toime. Puidulaastud ja paberid aja jooksul kõdunevad, nad ei ole otseselt loodusele väga kahjulikud, samas on silmal valus

vaadata. Paljud jäätmed on aga keskkonnale isegi kahjulikud - **vanad akud, patareid, kraadiklaasid, päevavalguslambid**. Looduses

lagunevad niisugused jäätmed aastate jooksul väga, väga aeglaselt, nad lähevad katki ning mürgised ained tulevad välja. Mürk imbub pinnasesse, sealt edasi taimedesse, põhjavette. Lõppude lõpuks kannatame aga ise, kas siis enda või teiste teadmatuset tõttu. Tuleb hakata mõtlema tuleviku peale! Kehtib ja hakkab üha enam võimust võtma seadus - **saastaja maksab**.

Selle nimel on vallas hakatud niisuguseid ohtlikke jäätmeid koguma.

1. Tõstamaa ja Seliste kaupluses on olemas **vanade patareide** kogumiskastid.

2. Tõstamaa apteegis on võimalus ära anda **vanad ravimid**.

3. Alates detsembrikuuast on Tõstamaa katlamaja juures konteiner **vanade akude** jaoks (akud koos happega).

Kavas on järgmisel aastal koguma hakata ka päevavalguslampe, vanu lakke, värve, õlisid.

Nüüd, kus kiired välitööd on lõppenud, on paras aeg enne talve tulekut teha korda kodu ümbrus, garaazid, keldrid.

Jõudu meile kõigile!

*Raine Viitas
Valla keskkonnanõunik*

Teated

Rannaküla elaniku **KALAPÜÜGILUBADE** avaldusi võetakse Tõstamaa vallavalitsuses vastu **28. novembrini 1997.a.** Tõstamaa valla limiit on 105 nakkevõrku. Pärast läbivaatamist viiakse avaldused Pärnu Kalandusnõukogusse.

MAA OSTUEESÕIGUSEGA ERASTAMISE

AVALDUSI võetakse vastu 31. detsembrini 1997.a.

Tõstamaa vallavalitsuses. Avalduse peavad esitama kõik hoone omanikud (ka juriidilised isikud), kes seda siiani teinud ei ole. **Maakorraldajate vastuvõtupäevad on esmaspäev ja neljapäev kella 8.00 - 14.00. Lõuna 13.00 - 14.00.**

KORD VEEL KIHNU VÄINA MEREPAIGIST

(Vaata ka "Tõstamaa Tuuled" nr.7. aug.1997.a.)

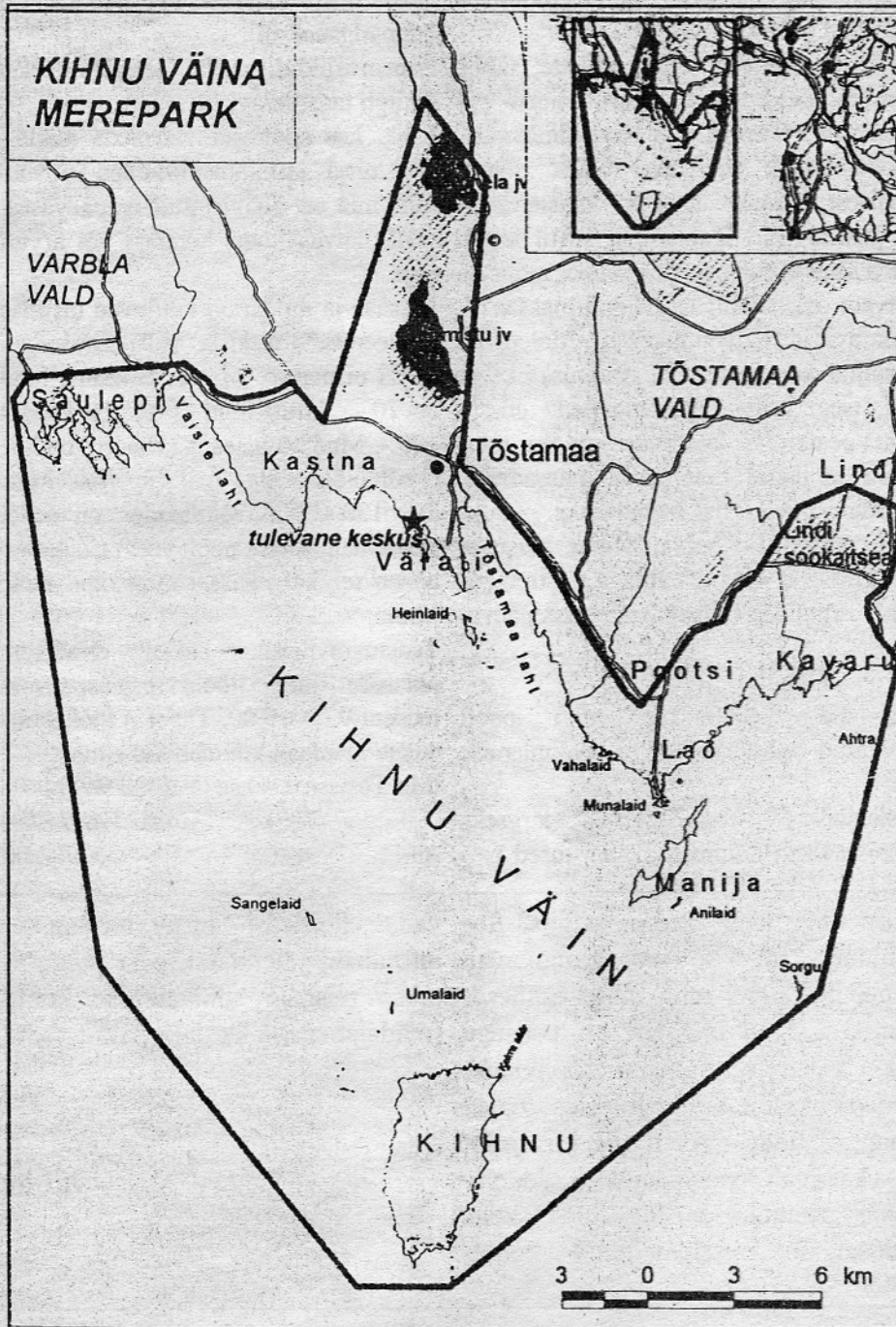
Loodusväärtused merepargi alal: TÕSTAMAA JÄRVED. Ermistu järv - suuruselt üheksas järv Eestis: pindala 480 ha, suurim sügavus 2,9m, keskmine sügavus 1,3m. Järvel on kala- ja puhkemajanduslikud eeldused ning suur tähtsus mudavaruna. Tõhela järv - suuruselt kümnes järv Eestis: pindala 407ha, suurim sügavus 1,5m, keskmine sügavus 1,3m. Talvel esineb hapnikupuudust ja kohati külmub põhjani. On tähtis maastikuelemendina ja mudavaruna. JÕED. Kolga oja, Tõstamaa jõgi, Tõrvanõmme kraav ja Männiku oja on olulised kalakudejõed. Jõgede juhtfunktsiooniks on kalavarude taastootmine. SAARED ja LAIUD. Merepargi alal on 112 saart ja laidu, neist 56 Kihnu saare ümbruses ja 55 mandri rannikul. Püsiuasustus on ainult Kihnu saarel ja Manilaiul. KIHNU SAAR - Liivi lahe suurim saar. Saare pindala on 16,38km, rannajoone pikkus 36,2km, saare pikkus on 7km, laius 4km, suurim kõrgus 8,5m. Liivase ja kivise pinnasega saarel on nõmme- ja palumännikud, puis- ja rannaniidud ning rannikul liivikud. Saareni on Lao maaninast 10,6km ja Pärnust 38km. Saarel on neli küla: Sääre, Lemsi, Linaküla ja Rootsiküla. Elanikke on 594. MANIJA - pindala 1,9km, pikkus 4,5km, laius 0,8km, suurim kõrgus 5,5m. Manija saar asustati 1933.a. 26 Kihnust ümberasunud pere poolt. Praegu on Manija külas 19 majapidamist ja 41 elanikku. Saare unikaalseimaks liigiks on Kõre ehk juttselfg kärnkonn. KIHNU VÄIN. Liivi lahe osa Kihnu saare ja Tõstamaa poolsaare vahel, eraldab Kihnut ja selle lähedasi laidusid mandrist. Idas on Kihnu väina ja Pärnu lahe piiril Manija ja Sorgu saar. Väin on 16 miili

pikk ja 3 - 6 miili lai, sügavus keset väina on 10 - 12m. Kihnu väin on rahvusvahelise tähtsusega linnuala (A4 ja B2) - üleeuroopalise tähtsusega lindude koondumiskoht ja Euroopas ohustatud lindude pesitsusala. Rändel on loendatud: järve- ja punakurk-kaur (>2000 is.), kormoran (>3500 is.), väikeluik (1000 - 3600 is.), laululuik (300-500 is.), valgepõsk-lagle (1500-3000 is.), merivart (>30000 is.), aul (>125000 is.), mustvaeras (>55000 is.), tõmmuvaeras (>80000 is.), sõtkas (>5000 is.) ning pesitsemas punajalg-tilder (>340 paari). Kihnu saare ümbrus on meelisala hüljestele. RANNANIIDUD on paljudele taime ja loomaliikidele soodne maastikutüüp. Mereäärsetel rannaniitudel on suur tähtsus paljude linnuliikide pesitsus- ja puhkealana. Varem avamaastikel tavaliste taimeliikide suurimad asurkonnad on tänapäeval säilinud rannaniitudel. Kui me soovime päästa rannaniite, tuleb seal jätkata karjatamist ja niitmist. Merepargi alale jäävatest rannaniitudest on: Manilaiu ja Kihnu Lemsi suure looduskaitseväärtusega ning Värati, Lembra Kilgi, Pootsi Saksanina ja Saulepi Tardi poolsaare keskmise looduskaitseväärtusega. Lisaks nimetatutele jääb rannikule veel 14 looduskaitseväärtusega rannaniitu. Praegu on merepargi piirkonnas KAITSE all: LINDI SOOKAITSEALA - pindala 616ha. Lindi soo asub Pärnu madaliku edelaosas mere poolt kõrge luiteseljandikuga piiratud nõos. Raba arenes Litorinamere laguuni soostumisel. Siiani on säilinud pilliroogu kinnikasvanud järved raba ida- ja kaguosas. Lindi on valdavalt märg mudaälveste ja üksikute laugastega lageraba, mida piirab ribana puisraba, serva-aladel levib ka siirdesoomännikut ning loodeosas kasvab männikase-segamets. Haruldastest taimedest on leitud väikest käopõlle. KASTNA poolsaarel on kolm 1959.aastal riikliku kaitse

alla võetud tamme. Tammede vanuseks hinnatakse ca 350 aastat ja nende para-meetrid on: I tamm ümbermõõt - 6,2m, kõrgus - 19m; II tamm üm. - 4,4m, k. - 17,5m; III tamm üm. - 3,8m, k. - 18m. TÕSTAMAA ja POOTSI MÕISA-HOONED on muinsuskaitse all. Tõstamaa mõisa 15 ha ja Pootsi mõisa 4,9 ha pargid on looduskaitse all. Esimeses etapis on Kihnu Väina Merepargi staatus määratletud programmalana. Kihnu Väina Merepargi täpsed piirid ja tsoneeringud määratakse Rootsi arenguprogrammi SIDA poolt finantseeritava projekti "Kihnu Väina Merepargi rajamine (terviklik arengukava Kihnu väina rannikupiirkonna jaoks)" raames 1998 - 1999. aastal. Peale täpsete piiride määramist taotletakse looduspargi staatus. Looduse säilitamiseks on kavandataval merepargi alal oluline kaitserajade määramine ja vajalike keskkonnanaitserajatiste ehitamine. Projekti tegijad on seisukohal, et omanikele tuleb leida looduspargis piiratud majandustegevusest saamata jääva tulu kompenseerimise võimalused ja soosida keskkonda säilitavat majandustegevust. 1997.a. suuremad keskkonna kaitsealised ettevõtmised kavandatava Kihnu Väina Merepargi territooriumil on: Tõstamaa aleviku reoveepuhasti ehitus, Munalaiu sadama reoveepuhasti ehitus, Tõstamaa jõe korrastamine ja kalatrepi ehitus, Tõstamaa valla planeering, linnu-uuringud, Merepargi keskuse hoone remont maja säilitamiseks, Kihnu endise diiseljõujaama naftareostuse likvideerimine, Kihnu sadamapiirkonna planeering, Kihnu saare hüdrogeoloogiline uuring.

Tiiu Pärn ja Urmas Kase projekti koordinaatorid Pärnu Maavalitsuses

Sobiv ja kasulik jõulukingitus on detsembri algul ilmuv
TÕSTAMAA KALENDER 1998.
Orienteeruv hind 25.-

VALLA ELU HAKKAVAD PLANEERIMA TÕÖGRUPID.

Teisipäeval, 18. novembril, toimus vallamajas koosolek, mille teemaks oli Tõstamaa valla üldplaneeringu koostamine. Kokku oli kutsutud erinevate eluvaldkondade aktiivsemad esindajad.

Planeeringut alustati juba aprillis. Kevadel viidi küla läbi SWOT analüüsid, mille tulemustest on pike-malt räägitud juulikuises valla lehes. Nüüd, enne talve tulekut, alustame järgmist planeeringu etappi. Kuna me tahame, et valla elu muutuks üha paremaks, on vaja koostada asjalik ja kõigile vajalik arengukava. Tuleb läbi vaadata eraldi kõik eluvaldkonnad. Selleks moodustatigi 11 töögruppide ning valiti grupi juhid, kes peaksid oma ala inimestega arutama, missugune on olukord praegu ja kuhu ning mil moel tahetakse jõuda 5 - 10 aasta pärast. Gruppide töö põhimõttest ja korraldusest rääkis AS ENTEC arhitekt-planeerija Kaur Lass.

Grupid ja nende esindajad on järgmised:

Haridus ja sotsiaalsfäär

haridus - Toomas Mitt

sotsiaal - Madis Veskimägi

kultuur - Ene Lehtsalu

Ehitus, kommunaal ja maa

kommunaal - Enn Martson

ehitus - Ain Birk

maa - Helle Vahemäe

Majandus ja turism

metsandus - Heino Tamm

põllumajandus - Peeter Lapp

kalandus - Jüri Jaakson

kaubandus, teenindus -

turism - Enn Rand

Detsembrikuu alguses grupid ühinevad ja töö jätkub kolmes suuremas grupis. Sel juhul vaadatakse probleeme ja nende lahendusi veidi üldisemalt ega laskuta nii väga detailidesse. Väga oluline on kõigi gruppide koostöö.

Lugupeetud vallaelanikud! Kui teil on häid ideid, mõtteid, mida peaks planeeringu käigus tingimata arvesse võtma, siis pange need mõtted paberile ja tooge vallamajja. Kõigil on praegu võimalus oma sõna sekka öelda, hiljem tuleb aga süüdistada ainult iseennast.

Meeldivat koostööd!

Raine Viitas

Vallavalitsus

LUGEMISSOOVITUS

Sügis käes, saagid salves, talv tulekul! Tore on! Arvatavasti jääb nüüd rohkem aega ka raamatu jaoks. Täna meelitan teid lugema ainulaadset ja suurepäraselt raamatut "Maria - Rumeenia kuninganna". Ainulaadne on raamat selle poolest, et ta on tõesti kuninganna enda kirjutatud. Maria sündis 1875.a. (suri 1938.) Ta on kahe suurriigi väljapaistvamate valitsejate otsene võsu. Maria isa oli Briti kuninganna Victoria teine poeg Alfred, ema Vene keisri Aleksander II ainus tütar Maria. Juba 17 aastasena abiellus ta Rumeenia kroonprints Ferdinandiga. Tema elu jaguneb nelja ajajärku: lapsepõlv, kroonprintsess, kuninganna ja lesk. Soovitatud raamat haarab vaid kahte esimest ajajärku. Teos on suurepäraselt kirjutatud, kus on silmapaistval kohal võrratud looduskirjeldused ning südamlük suhtumine oma lastesse (neid oli tal 6) ja rahvasse. Maria jutustuse kaudu on võimalik taas tutvuda peaaegu kõigi Lääne-Euroopa ja Vene valitsejate õukondade eluga. Kõnekujundite rikkus ja ladus jutustamisoskus teevad selle raamatu tõesti kütkestavaks. Loe ja veendu ise!

Evi Liiv

TAASTUSRAVI TÕSTAMAAL

Igapäevases arstitöös olen kogenud krooniliste nimme-, kaela-, õla- ja puusavöötmise vaevuste suurt esinemissagedust. Patsientidel, kel aastaid üle 40-ne võib kohata neid vaevusi igal teisel, 60-70 eluaastast alates aga suuremal või vähemal määral kõigil patsientidel. Need vaevused, olles meie kaaslaseks igapäevatoimetustel ja puhkehetkedel, vähendavad oluliselt head enesetunnet ja elurõõmu, takistades üht või teist toimingut, põhjustades üksikjuhtudel haiguslikku kurvameelsust ja mitmeid tõsisemaid tüsistusi. Eelpool kirjeldatud vaevusi põhjustavaid haigusi on mitmeid - lülisamba osteokondroos, lülisamba ja liigeste sidemete krooniline ülekoormus raskest tööst või valedest töövõtetest, radikuliit (lülivaheketta surve

närvijuurele), liiges te artrootilised muutused (ehk kulumine).

Raviks kasutatakse sageli tablette, salve, mitmesuguseid süste, vesi-, muda- ja elekterravi, massaaži ja ravivõimlemist. Rakendatavate ravivõtete valik sõltub haigusest, haige vanusest, kaasnevatest hai gustest jm. Tabletil ja süstil kipub olema vaid ajutine soodus toime, mõju on kestvam oskuslikult läbiviidud massaažil, mudaravil ja ravivõimlemisel. Mäletavad ju paljud kunagisi sanatooriumiskäike ja kuid, isegi aastaid kestnud head enesetunnet peale ravi. Tõstamaal on seni puudunud sobilikud tingimused massaažiks, ravivõimlemiseks ja mudaraviks. Alates 1. detsembrist 1997 a. plaanime alustada taastusravi ja füsioteraapiaga vastremonditud ruumides Tõstamaa Lastepäevakodus.

Kes on oodatud:

Patsiendid, kellele on arsti poolt soovitatud massaaži ja ravivõimlemise kuur.

Patsiendid traumade järgseks taastusraviks (luumurrud, nihestused)

Lapsed, kes kannatavad rühivigade ja lampjalguse all.

Lapsinvaliidid, kelle ravikompleksi kuulub taastusravi.

Kõik, kes soovivad vabaneda kukla-, õla-, turja- ja nimmepiirkonna vaevustest, mis on põhjustatud igapäevasest väheliikuvast tööst kontoris või arvuti taga.

Masaaz ja mudaravi kuuluvad tasulise raviteenuse nimekirja, mille eest haigekassa ei maksa. Massaaži seansi hind on 20.-, kuuri hind (so. 10 korda) 180.-. Mudaravi seans kehapiirkonnale (põlv, õlg, selg) maksab 15.-, kuur aga 130.-. Ravivõimlemine on sellel aastal haigekassa poolt veel tasustatav, nii on see haigekassakaardi omanikele tasuta.

Taastusravikeskus hakkab esialgsete plaanide järgi tööle esmaspäevast reedeni 9.00-15.00. Täpsem töökorraldus ja ajaplaan kujuneb töö käigus.

Info Tervisekeskuse telefonil 96111.

Madis Veskimägi
Vallaarst

KUHU JA MILLAL?

Hiljuti juhtis üks minu "välismaalasest" külaline (s.t. mitte Tõstamaa elanik) tähelepanu asjaolule, et meil puudub adekvaatne info liinibusside liikumisaegade kohta. Külalise märkusest ärevile aetuna otsustasin asja lähemalt uurida. Meie ise ju peaaegu kunagi sellele tahvlile tähelepanu ei pööra, ajad ja

bussid niigi teada. Ja mis selgus? See tuhmunud tahvlike on ebamugavalt kõrgel ja kaugel ning mitte esimeses noorus. Tuul ja vihm on peaaegu kõik vajaliku minema pühkinud. Mõnede busside kohta pole seal teavet kunagi olnudki (Skorpion). Osa infot on eksitavalt vananenud ("sadambuss"). Kahjuks ei tea mina, kelle haldusalasse bussipaviljonid kuulu-

vad, sellepärast lihtsalt loodan, et infotahvel uuendatakse ja paigutatakse reisijale sobivamasse kohta (madalamale ja katuse alla).

E.Liiv

Me lubame sulle 1998.a. sisuka ja värvilise ajalehe!

Telli ajaleht Pärnu Postimees 1998.a I poolaastaks ja saada muretu aastalõpp Stockholmis või kodus uue SATECO värviteleviisoriga!

1998.a. poolaastatellimuste vahel (tellitud enne 25. detsembrit) loositakse välja 2 reisi Stockholmi ja 3 Sateco värviteleviisorit.

Tellimishind 1998.a: 6 kuud 330.-kr, üks kuu 55.-kr.

PÄRNU POSTIMEES - KINDEL ja TUNTUD!

**ÕNNITLEME
NOVEMBRIKUU
SÜNNIPÄEVALAPSI!**

Aleksander Lõõbas	86
Gerorgi Leas	86
Zinaida Karlep	85
Ida Vinkler	85
Helmi Laine	82
Maria Leas	81

Boris Ravik	80
Aliide Kangur	77
Asta Vahuvee	76
Harald Järve	76
Viktor Metsik	76
Maria Ülem	74
Meralda Laansoo	74
Leili Salk	73
Leida Merele	73
Aino Tork	72

Leida-Laine Agar	72
Sinaida Raud	71
Martin Sutt	70
Voldemar Langus	69
Jüri Peenoja	69
Elsa Tilk	68
Maimo Niine	67
Asta Karotamm	66
Helmut Kiveste	65

Tervitame uusi vallakodanikke ja

õnnitleme nende vanemaid!

*Katrin ja Valmar Kullerkupp - poeg Danek
10.09.97.*

*Tiina Lehtla ja Jaak Hannus - poeg Jarmo
24.09.97.*

*Anneli Uustalu - tütar Anne-Mai
30.10.97.*

*Kirevaid värve ja tugevaid närve, sitkust ja
tarmu ning kestvaid armu!*

ANNA ja ADRIAN RAIST

*Teid õnnitleb kuldpulmapäeval
"Vokiratas"*

Seoses Tõstamaa valla arengukava
koostamisega toimuvad töögruppide
koosolekud:

Teisipäeval, 25. nov. kell 18.00

**Kultuuri töögrupp Tõstamaa
Seltsimajas**

Kolmapäeval, 26. nov. kell 17.00

**Puhkemajanduse töögrupp
motell"Mariais"**

Kõigil huvilistel palutakse osaleda !

**Raamatukauplus "VARRAK"
suurmüük Tõstamaa Seltsimajas**

**Reedel, 12.dets. kell 11.00 -
17.00**

**Müügil hulgaliselt
kantseleikaupu.**

Palume külastada !

**Hoiupanga Tõstamaa kontor tuletab meelde, et Hoiupanga klientidel
on vaja vahetada kontonumbrid. Kuna Eesti Pank kehtestas ühtse
süsteemi, vajavad väljavahetamist 4-kohaliste numbritega
hoiuraamatud ja 101-ga algavad 10-kohalised numbrid. Teeme selle
ära 30.detsembriks 1997.a. Astuge läbi Hoiupanga Tõstamaa
kontorist, tel.96 154.**

Karin Vääna, Hoiupanga teller

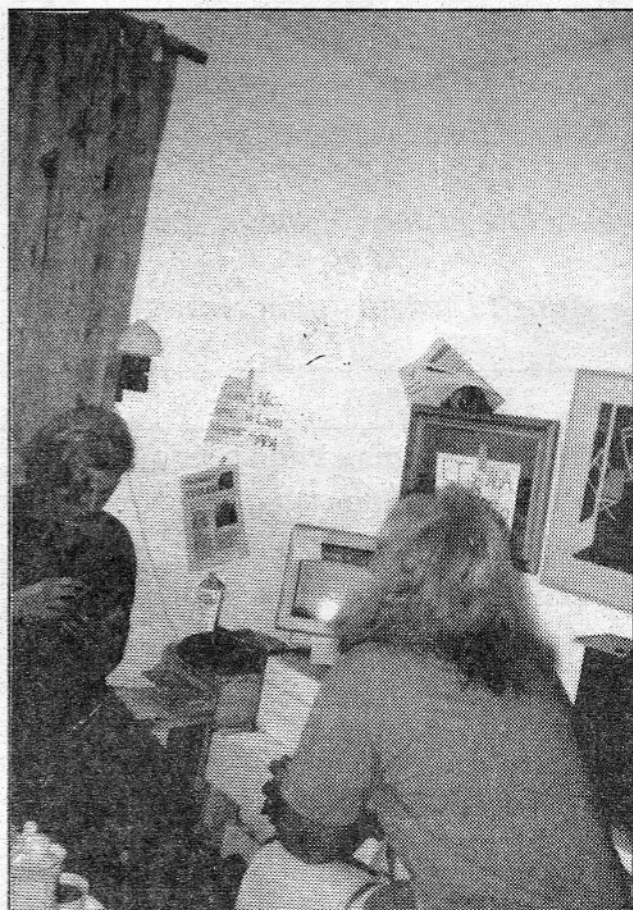
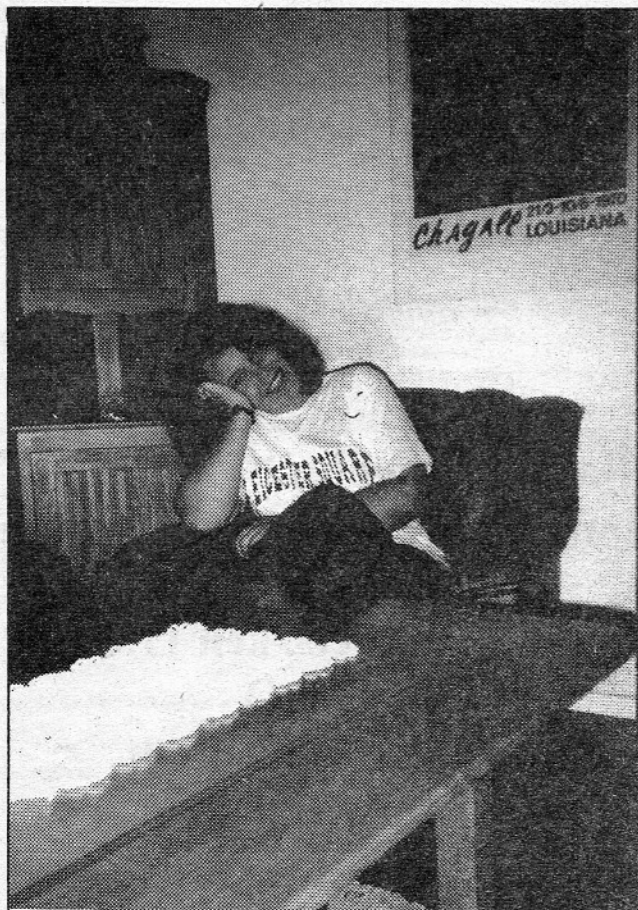
Ostame tagastatud ja tagastatavat talumetsa koos maaga, ka väikeste lankidena. Sobivusel raha kohe kätte. Maamõõtmine ja asjaajamine toimub meie kulul.

Tel. 8 25 256 388

Lugupeetud Tõstamaa valla pensionärid! Jõulukontsert teile toimub 13.detsembril kell 11.00 Seltsimajas.

Buss väljub Kirastest kell 10.00 (sõidusoovist anda eelnevalt märku oü Tõhela kontoris), Kastna kaupluse juurest kell 10.30, Pootsi kooli juurest 10.30.

Olete oodatud.

"Väliskorrespondendid" - Tõstamaa valla neidud Ele Lehtsalu ja Gerti Mändla, kes momendil Rootsis au`pairidena töötavad. Neidki haarab vahel koduigatsus...

Noor naine (22a.) ootab
tööpakkumisi.
Tel 96 231 k. 20 - 22.00

Kas sa tead, et juba ammu, mitu päkapikumeest jälgivad su iga sammu, kuidas õpid, töötad, sööd...